

„GEOVEDY PRE KAŽDÉHO“

Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta,
Katedra fyzickej geografie a geoekológie
a spoluriešiteľské organizácie:
Gymnázium, Ul. Ladislava Sáru 1, Bratislava
Gymnázium na Hubeného ulici, Hubeného 23, Bratislava
Gymnázium Matky Alexie, Jesenského 4/A, Bratislava

SPRIEVODCA K EXKURZII A WORKSHOPU

18.10.2012

Bratislava – Nemšová – Krivoklátska tiesňava – Mestecká skala – Skalka pri Trenčíne
– Trenčín – Bratislava

**Lídia Turanová, Mária Bizubová, Ivan Ružek
2012**

Realizáciu projektu LPP-0130-09 „Geovedy pre každého“ podporila:

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

Lokalita: **Nemšová**

Základné údaje o lokalite

Okres: Trenčín

Geomorfologická jednotka: Považské podolie – Ilavská kotlina

Geologická jednotka: neogénna kotlina

Prístup: Mesto Nemšová sa nachádza 15 km severne od Trenčína, z ktorého sa tam dostaneme po ceste č. 507.

GPS súradnice: 48°58'5"N, 18°6'39"E

Charakteristika lokality

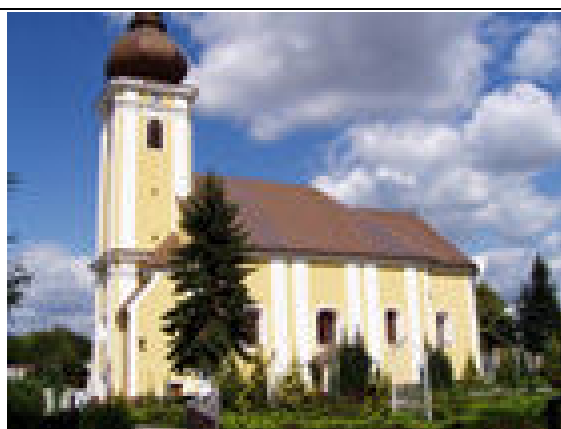
Mesto Nemšová leží v S časti Trenčianskeho okresu na križovatke ciest z Bratislavy do Žiliny a z Trenčína na blízku Moravu. Je najmladším mestom v okrese i na celom strednom Považí, štatút mesta získala 1. 1. 1989. Do Nemšovej sa postupne začlenili bývalé obce Dvorec, Ľuborča, Kľúčové a Trenčianska Závada.

Leží v najjužnejšej časti Ilavskej kotliny na náplavovom kuželi **Vláry**, pri jej ústí do Váhu. Je obkolesená vencom hôr Bielych Karpát, Strážovských vrchov a Považského Inovca. Chotár je prevažne odlesnený, na vážskych náplavoch plochý, na zvlnenom pohorí Bielych Karpát pahorkatinný, s bradlovými tvrdošmi.

Neogénne more tu zanechalo usadeniny v podobe vápenca, pieskovca a štrku. Pod Strážnou je ložisko tehliarskej hliny. V Ilavskej kotline, obklopenej horami sa strieda horská chladnomilná vegetácia s teplomilnou a suchomilnou vegetáciou panónskou. Prirodzenú vegetáciu tvoria: lužné lesy vrbovo-topoľové, podhorské a horské, dubovo-hrabové lesy, dubovo-cerové lesy, bukovo-kvetnaté lesy. Vo flóre chotára sa vyskytujú druhy rastlín, ktoré si vyžadujú zvláštnu pozornosť a ochranu.

V katastrálnom území mesta Nemšová sa okrem Váhu a Vlár nachádzajú i viaceré potoky. Spolu so svojou nivou predstavujú významný biokoridor. Z vtáctva sa tu udomácnila hrdlička záhradná, vyskytuje sa i potápka hnedá, na svojej zimnej púti sa tu zastavuje kormorán veľký, ojedinelý je i výskyt volavky poplavej i vzácnejšieho bociana čierneho.

V Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty v areáli strediska v Kľúčovom pravidelne hniezdi bocian biely. Vo Vlárskom priesmyku je vzácny myšiak severský a sokol lastovičiar. Z cicavcov sa

Kostol sv. Michala Archanjela

Najvýznamnejšou pamiatkou mesta Nemšová je **Rímsko-katolícky kostol sv. Michala Archanjela**, postavený v rokoch 1762 – 1766 ako neskorobaroková jednoloďová pozdĺžna stavba.

V krásnom prírodnom prostredí na úpätí chránenej krajinej oblasti Bielych Karpát postavila na konci 19. storočia rodina Dreherovcov rozsiahlejší **drevený poľovnícky kaštieľ Antonstál**. Neskôr ho vlastnili Kulmerovci a nakoniec prešiel po 2. svetovej vojne pod správu Štátnych lesov. Dnes návštevníkom kaštieľ ponúka kvalitné gastronomické i ubytovacie služby.

Za zmienku stojí **zvonička v Kľúčovom** s drevenou konštrukciou, datovanou do roku 1933 a so zvonom z roku 1920 z dielne trenčianskeho zvonolejára, hornosúčanského rodáka Pavla Ranku. Zvon od tohto zvonolejára z dvadsiatych rokov a zvon z obdobia po 2. svetovej vojne od posledného trenčianskeho zvonolejára, vyhnianskeho rodáka Michala Hašku, sú umiestnené na veži kaplnky v Trenčianskej Závade. Až do roku 1965 bol starší zvon na drevenej zrubovej zvonici, ktorá však medzičasom bola nahradená novou.

vzácné vyskytuje rys ostrovid. V Nemšovej bola v 16. stor. obora, v ktorej chovali vzácnu prírodnú mutáciu bielych jeleňov. Z Moravy prechádzal do nemšovského chotára i daniel škvritný a muflon lesný, dnes sa už nevyskytuje. V hlinisku sa našli nálezy vyhynutých cicavcov, štiepané kamenné nástroje z rádiolaritu, štiepanej industrie praveku.	V meste je vybudovaný viacúčelový športový areál a veľké kúpalisko. V miestnej časti Ľuborča sa nachádza pozoruhodný poľovnícky zámok v Antonstali z konca 19. stor. V mikroregióne Vlára sa rozvojovými programoch kladie na prvé miesto rozvoj turistiky s vybudovaním cyklotrás.
---	--

Iné zaujímavosti

Sklárne Nemšová. Významnou mierou zasiahol v r. 1902 do života Nemšovej vznik sklárne. Pozmenila jej doterajšiu poľnohosp. a remeselnícku profiláciu, postupne sa stala aj dôležitým priemyselným centrom na Považí. Skláreň v Nemšovej založil na svojom panstve majiteľ Anton Dreher, ktorému patrili okolité lesy a prenajal ich Schreiberovcom, zakladateľom svetoznámej sklárskej firmy. Vyrábali výrobky z lisovaného, fúkaného skla, neskôr rozšírili výrobu o všetky druhy dutého skla, skla liateho, tabuľového a zrkadlového, obalového a konzervárenského a liekoviek. Od r. 1969 sa Skloobal Nemšová stal samostatným podnikom. V r. 1983 bola nemšovská skláraň zaradená medzi podniky s nepretržitou prevádzkou, ako monopolný výrobca obalového skla v celej ČSSR a pre export. V r. 1994 vyrábala aj hnedú sklovinu pre pivovary, biele a zelené nápojové fľaše, konzervové sklo a kozmetické a farmaceutické obaly. V r. 2003 kúpil podnik švajčiarsky koncern **Vetropack Holding a. g.** Spoločnosť vyrába okolo 200 druhov sklenených obalov, pričom k najväčším zákazníkom na domácom trhu patrili v uplynulom roku výrobcovia liehovín, ako aj výrobcovia vína, piva, nealko nápojov a spracovatelia zeleniny a ovocia.

Sklárne Nemšová

Medzi najvýznamnejšie východoeurópske exportné trhy patria Maďarsko a Poľsko, v západnej Európe je to Taliansko. Firma ku koncu roku 2010 zamestnávala 357 ľudí.

Literatúra

Mišík, M. *Geologické exkurzie po Slovensku*. 1 vyd., Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava 1976, 359 s.

<http://www.fuu.sk/2011/06/96045-vetropack-nemsova-predal-vlani-o-17-viac-sklenych-obalov/> (október 2012)

http://www.iuventa.sk/files/documents/2_olympiady/import/Dokumenty%20pre%20stranku/GO/Publik%C3%A1cie/Geoexkurzia.pdf (október 2012)

http://www.vetropack.sk/hm/news_list_4.htm (október 2012)

Lokalita: **Krivoklát, tiesňava**

Základné údaje o lokalite

Okres: Ilava

Geomorfologická jednotka: Biele Karpaty

Geologická jednotka: bradlové pásmo

Prístup: Krivoklátska tiesňava sa nachádza na konci obce Krivoklát. Obec Krivoklát leží 5 km od obce

Pruské. Do obce sa dostaneme z Ilavy cez obec Pruské, kde odbočíme smerom do Trenčína a v obci Bohunice odbočíme na Krivoklát.

GPS súradnice: 49°2'16"N, 18°6'43"E

Charakteristika lokality

Krivoklátska tiesňava predstavuje zaujímavý geomorfologický a geologický útvar, ktorý vznikol eróznou činnosťou Krivoklátskeho potoka vo vápencoch bradlového pásma. Vďaka svojmu jedinečnému tvaru určuje ráz miestnej doliny. Od roku 1989 je to prírodná pamiatka. Jej územie zaberá takmer 10 hektárov. Zasahuje do Chránenej krajinskej oblasti Biele Karpaty. Význam lokality podčiarkuje aj fakt, že sa z nej stalo dôležité vedecko-výskumné centrum, ktoré zároveň vzdeláva a kultúrne povznáša. Žijú tu teplomilné druhy rastlín, ktoré zapustili svoje korene predovšetkým do skál. Z najznámejších rastlín tu možno nájsť vemenník zelenkastý, prilbovku dlholistú, vstavač vojenský či krušík tmavočervený. Predmetom ochrany sú aj miestne živočíchy. K najznámejším patrí jasoň červenooký, modráčik kozincový, súmračník škoricový či snovačka červenostará, ale aj ropucha zelená a užovka stromová.

Lesnícky náučný chodník Bolešov - Krivoklát

Krivoklátska tiesňava

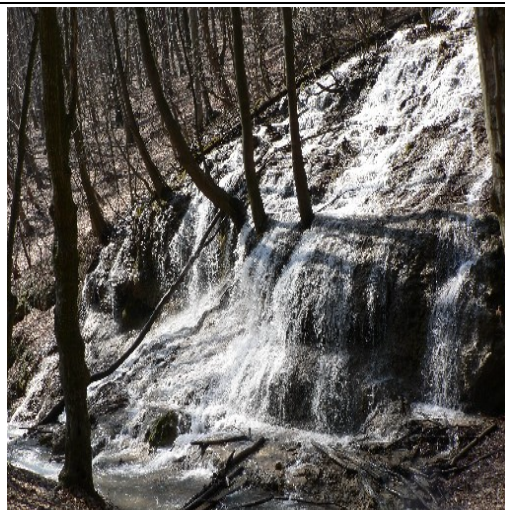
Lesy SR tu otvorili v roku 2007 **Lesný náučný chodník Bolešov – Krivoklát**, ktorý s dĺžkou 8,2 kilometra a prevýšením približne 200 metrov je zároveň vyhľadávanou cyklotrasou. Má 18 zastávok. Na informačných tabuliach sa návštevníci môžu dozvedieť o miestnej faune a flóre, prírodnom výtvore Dračia studňa a o význame práce lesníkov. Ale aj o tom, čo je to snehová jama a na čo slúži, alebo čo sú introdukované dreviny (v lokalite sa vyskytuje duglaska tisolistá, dovezená zo Severnej Ameriky začiatkom 20. storočia). Na trase sa nachádza vyhlídková rozhľadňa, z ktorej je pekný výhľad na majestátne Vršatecké bralá. Najvyššie položené miesto na trase lesníckeho náučného chodníka je horáreň Chrástková.

Iné zaujímavosti

Obec Krivoklát sa spomína prvýkrát v r. 1430 ako Kriwokla. Patrila panstvu Vršatec. Vybudovala sa tam silná tradícia poľnohospodárstva, remeselníctva a špecifická ovocinárska tradícia. Už v. 1933 robili v Krivokláte výskumy profesori Budinský a Anđel, ktorí našli kamenné čepieľky vyrobené z jaspisu a niekoľko črepov, ktoré boli upravované tuhovanou metódou typickou pre neskorú dobu bronzovú. Najzaujímavejším nálezom, je staro-hallštatská bronzová ružicová spona, ktorá dokazuje obývatelnosť tejto lokality už v dobe bronzovej. Našla sa 29.4.1940 úplnou náhodou, keď ju zo zeme vyhrabal Ondrej Bezdeda. Spona je 37 centimetrov dlhá a váži 727 gramov. Okrem piatich veľkých ružíc je zdobená motívom v podobe vtáčikov, krúžkami a príveskami v tvare vrbových lístkov. Spona patrí medzi unikátne nálezy doby bronzovej a používala sa zrejme len pri mimoriadnych príležitostiach. Pravdepodobne patrila významnému náčelníkovi na prelome 10./11. storočia pred našim letopočtom.

Prírodná pamiatka Krivoklátske lúky predstavuje ukážku bielokarpatských orchideových lúk s drobnými prameniskovými mokraďami.

Kozie rohy Nad obcou Krivoklát sú zaujímavé skalné bralá – Kozie rohy, z ktorých je výhľad do širokého okolia, aj na Vršatský hrad. Ide o sústavu skalných vápencových brál s výškou okolo 20 m, ktoré sú pokračovaním Vršatských bradiel.

Dračia studňa

Dračia studňa sa nachádza v Bolešovskej doline pod hrebenom Kráľov vrch - Biely vrch v nadmorskej výške 360 - 600 m n.m. Geologickým podkladom je bielokarpatský flyš, na ktorom pramení aj bočná zdrojnica Bolešovského potoka. V priebehu niekoľkých tisícročí sa tu uložili mohutné vrstvy vápencového penovca. Miestami, hlavne v spodnej časti prechádza penovec do travertínu. Ide o najmohutnejší a najrozsiahlejší penovcový útvar v Bielych Karpatoch.

Prírodná rezervácia Drieňová je strmý zalesnený vrchol nad Krivoklátom s výskytom vzácných drieňových dubín.

Literatúra

Mišík, M. *Geologické exkurzie po Slovensku*. 1 vyd., Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava 1976, 359 s.

<http://masvrsatec.sk/wp-content/uploads/krivoklatske-luky.jpg> (október 2012)

<http://www.e-obce.sk/obec/krivoklat/krivoklat.html> (október 2012)

<http://www.i-dca.sk/peterbagin/index.php/clanky/31-priroda-a-zivocichy/23-krivoklatska-tiesnava-a-luky> (október 2012)

<http://www.lesy.sk/showdoc.do?docid=3792> (október 2012)

http://www.mic.dubnica.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=114&Itemid=79 (október 2012)

<http://www.slovakiatrip.sk/destinacie/Krivoklatska-tiesnava?oid=190> (október 2012)

Lokalita: Mestecká skala

Základné údaje o lokalite

Okres: Púchov

Geomorfologická jednotka: Javorníky

Geologická jednotka: flyšové pásmo, bradlové pásmo

Prístup: Lokalita sa nachádza cca 9 km SZ od Púchova na ceste č. 49 smerom k hranici s Českou republikou. Parkovanie je možné pri miestnom cintoríne. Odtiaľ priamo ku Skale vedie zelená turistická značka.

Charakteristika lokality

Mestecká skala sa nachádza v katastrálnom území obce Mestečko v Púchovskej doline, cez ktorú preteká Biela Voda. Práve táto rieka, vlievajúca sa v Púchove do Váhu, tvorí hranicu medzi Javorníkmi a Bielymi Karpatami. V jej okolí sa nachádzajú najväčšie obce Púchovskej doliny: Lazy pod Makytou, Záríečie, Mestečko, Dohňany a Púchov. Mestecká skala predstavuje vápencové bradlo, ktoré bolo vypreparované z okolitých flyšových hornín. Vápence vznikali v druhohorách na dne mora, ktoré tu vtedy existovalo. V plytkom treťohornom mori sa usadzoval striedavo piesok a íl, z ktorých vznikli spevnením pieskovce a ílovce. V treťohorách zároveň s ústupom mora prebiehalo dvíhanie morského dna v dôsledku alpínskeho vrásnenia. Tak sa blízko k povrchu dostali už zvrásnené druhohorné vápence. Sú voči zvetrávaniu odolnejšie ako pieskovce a ílovce a tak ich erózia postupne odкрýva v podobe bradiel.

Skala je teda tvorená druhohornými bicelymi a ružovými krinoidovými vápencami, ktoré vznikali spevnením morských usadenín tvorených krinoidami - ľaliovkami. Okrem nich tu vystupujú červené hľuznaté vápence s amonitmi.

Na Mesteckej skale v minulosti prebiehala ťažba vápenca, ktorý sa využíval pri stavbe ciest. Dnes je to už len ostatok bývalej dominanty obce Mestečko, avšak stále je pomerne dobre viditeľná aj z diaľky. Mestecká skala je súčasťou bradlového pásma, ktoré je práve v oblasti Púchova

Mestecká skala a kameňolom

Amonit z bradla Mestecká skala

najširšie – až 20 km a vystupuje po oboch stranách Váhu. Zo Skaly sú krásne výhľady na celú Púchovskú dolinu.

Mestecká skala bola osídlená už v dobe kamenej, dôkazom sú nálezy kamennej sekery a troch trecích kameňov, ktoré boli darované Národnému múzeu v Martine. Najintenzívnejšie osídlená bola skala v dobe rímskej až do roku 400 nášho letopočtu. Zisťovací výskum už zachytil iba zvyšok pôvodného hrádka. Celková plocha opevnenia bola 50x30 metrov a zemné valy sú dobre viditeľné ešte dnes. Osídlenie hrádka je datované na koniec 1. storočia p. n. l. a patrilo k najvýznamnejším v celej Púchovskej doline. Opevnenie Púchovskej kultúry z 1. stor. p. n. l. bolo takmer celé zničené ťažbou vápenca

Obec Mestečko sa prvý raz spomína v roku 1471 ako Myeztechko, v roku 1773 už ako Mestečko Patrila panstvu Lednica. V roku 1598 mala mlyn a 21 domov, v roku 1828 mala 52 domov a 370 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom a chovom dobytky. V 19. storočí tu bola pálenica. Za I. ČSR obyvatelia odchádzali na sezónne práce na južné Slovensko a zaoberali sa aj chovom dobytky, tkáčstvom, papučiarstvom a pletením košíkov. Bola tu aj valcha, píla a výroba sudov. V rokoch 1929, 1939 a 1949 postihli obec veľké povodne.

Informačný panel v obci Mestečko

Červený krinoidový vápenec z Mesteckej skaly

Prvé ochotnícke divadelné predstavenie pripravil v r. 1894 F. Urbánek. V r. 1786 bol postavený v obci ev. kostol, ktorý bol v r. 1859 prestavaný a doplnený vežou. V blízkosti kostola sa nachádza pamätník M. R. Štefánika z r. 1935.

Iné zaujímavosti

Obec Záriečie leží na styku Javorníkov a Bielych Karpát uprostred doliny Bielej vody, SZ od mesta Púchov. Nadmorská výška v strede obce je 330 m n. m., v chotári 325-757 m n. m. Pahorkatinnú časť značne odlesneného chotára tvorí treťohorný flyš, členitú vrchovinnú na južnom okraji hornatinnú časť tvoria druhohorné horniny. Sú tu kambizeme, lesy sú vo vyvýšenej juhozápadnej a severovýchodnej časti. Prvá písomná zmienka o obci je z r. 1745, kedy patrila lednickému panstvu. Obec má veľmi výhodnú polohu pri ceste z Púchova na Moravu.

Literatúra

<http://www.e-obce.sk/obec/mestecko/2-historia.html> (október 2012)

http://www.geocaching.com/seek/cache_details.aspx?guid=efa61a38-ac2c-41b6-8d1f-f1aef44b45e8 (október 2012)

tanaf.blogspot.sk/2012/08/mestecka-skala-bradlove-pasmo-puchovsky.html (október 2012)

Lokalita: Trenčín – Skalka

Základné údaje o lokalite

Okres: Trenčín

Geomorfologická jednotka: Považské podolie –
Trenčianska kotlina

Geologická jednotka:

Prístup: ku kláštoru dostať štátnou cestou č. 507 smerom na Nemšovú. Približne 2 km kilometre za Zamarovcami sa vpravo nachádza kostol sv. Benedikta na Malej Skalke. Samotný kláštor je ešte 1 km ďalej na skale vľavo nad cestou. Pri oboch objektoch je možné zaparkovať.

GPS súradnice: 48°55'44"N, 18°5'12"E

Pútnické miesto Skalka pri Trenčíne sa nachádza v katastrálnom území obce Skalka nad Váhom. Je najstarším pútnickým miestom na Slovensku. Jej súčasťou je aj menší jaskynný komplex, blízko rieky Váh. Podľa povestí žil v jaskyni pustovník sv. Benedikt.

Pútnické miesto pozostáva z dvoch objektov: **Malej a Veľkej Skalky**. Benediktínske opátstvo založil na Skalke v r. 1224 nitriansky biskup Jakub I. na pamiatku pustovníkov sv. Andreja – Svorada a Beňadika. Kláštoru sa pripisoval veľký význam a stal sa duchovným centrom Považia. Rozvoj kláštora prerušil vpád Tatárov. Celých sto rokov nik nerušil tichý a bohabojný život rehoľníkov. Hlásali slovo Božie, konali misie. V r. 1421 sa však ani bohatá Skalka nevyhla husitským vojnám. Generál Katzianer dobyl Trenčiansky hrad a rozohnal benediktínov na Skalke.

Od r. 1528 – 1645 bol majetok kláštora v rozličných rukách. V r. 1645 prišli na Skalku jezuiti, ktorí obnovili kláštor a príslušné budovy, vystavali Kalváriu. Postupne zrekonštruovali Malú i Veľkú Skalku.

Po zrušení rehole jezuitov sa končí duchovný rozkvet a najslávnejšia doba Skalky. Kláštor začal púštnúť. Po roku 1989 sa začali rekonštrukčné práce na obnove celého komplexu, pričom bol obnovený kostolík, opravené múry a kláštorné objekty, upravené parkovisko a vstup do objektu.

Veľká Skalka pri Trenčíne

Masív Skalky, ktorý lemuje pravý breh Váhu, sa od juhu sa znižuje miernymi stráňami, na ktorých boli v dávnych dobách vinohrady, od východu klesá strmými svahmi. Má charakter krasovej planiny s typickými znakmi akými sú závrty, škrapy a jaskyne.

Impozantné bralo Skalky vymodelovala erozívna činnosť Váhu počas kvartéru. Severozápadná časť je súčasťou flyšového pásma Bielych Karpát a má charakter pahorkatiny, prevažne poľnohospodársky obrábanej. Najstaršie písomné zmienky o jaskyni na území Slovenska z rokov 1220 a 1224 sa vzťahujú práve na Jaskyňu na Skalke (Benediktovu jaskyňu) pri Trenčíne.

Veľká Skalka – kostolík, kláštor a jaskyňa. Kostolík bol postavený v r. 1224 v gotickom slohu. V r. 1664 jezuiti celý objekt zrekonštruovali a v r. 1717 znovu postavili Kaplnku sv. Andreja-Svorada a Beňadika s novou vežou.

Dnes už možno v kaplnke slúžiť sv. omše s možnosťou navštívenia jaskyne. Púte na Skalku sa konávali okrem 17. júla aj na sviatok sv. Marka a sviatok Nanebovzatia Panny Márie (15. augusta).	Malá Skalka je dvojvežový kostolík postavený v románskom slohu. Zasvätený bol sv. Beňadikovi. V r. 1520 dal Juraj Turzo na jeho mieste vybudovať kaplnku, ktorú v r. 1745 jezuiti rozšírili do súčasnej podoby a pristavili k nej dve veže.
---	---

Iné zaujímavosti

Trenčiansky hrad – sa vypína na skalnatom výbežku, ktorý tvoria sivé slabo hľuznaté vápence s tmavými rohovcovými konkréciami. Sú to reiflínske vápence stredného triasu, ktoré patria chočskému príkrovu. Na svahoch hradného kopca sa pod triasovými horninami nachádzajú slienité vápence spodnej kriedy. Prítomnosť mladších hornín pod staršími poukazuje na tektonický kontakt. Horniny spodnej kriedy patria krížňanskému príkrovu. Sopečná hornina augitit v podobe malého prírodného kanála preráža triasové vrstvy. Jej vek je pravdepodobne vrchnokriedový. Hradná skala sa v dôsledku nepriaznivej geologickej stavby a činnosti človeka gravitačne rozvoľňuje. Výsledkom je zosunutie časti hradného múru. Zosunul sa múr 25 m dlhý, pričom vypadlo vyše 1000 ton materiálu.

Obec Zamarovce. V kronike dejín obce je magickým rokom rok 1208, lebo sa týka prvej písomnej zmienky o obci. Uvádza sa ako villa Samar. Patrila rodine Zamarovských a od r.1241 sa spomína ako Zamar. Od r. 1927 sa ustálil názov obce na Zamarovce. V období 1.1.1972 do r.1990 boli miestnou časťou mesta Trenčín. Rod patrí k najstarším a vplyvným rodom v bývalej Trenčianskej župe i v Uhorsku.

Trenčiansky hrad

Malá Skalka

Literatúra

Mišík, M. *Geologické exkurzie po Slovensku*. 1 vyd., Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava 1976, 359 s.
http://www.travelguide.sk/svk/turisticke-zaujímavosti/klastor-velka-skalka_395_1.html
<http://www.slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&idp=38947> (október 2012)

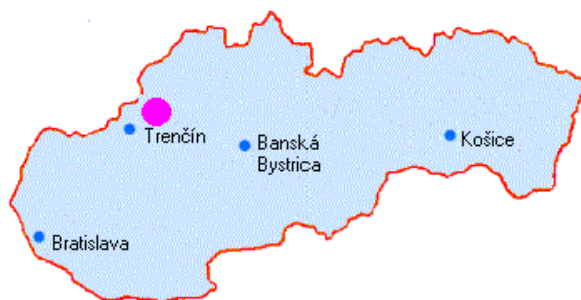
Lokalita: Lednica, hrad

Základné údaje o lokalite

Okres: Púchov

Geomorfologická jednotka: Biele Karpaty

Geologická jednotka: bradlové pásmo, flyšové pásmo

Prístup: Na hrad sa možno dostať chodníkom priamo z obce Lednica. Zo zástavky autobusu pri kostole, za námestím treba odbočiť vľavo, pri viacjazyčnej informačnej tabuli o hrade treba znovu odbočiť vľavo. Po asi 100 metroch pri záhrade treba odbočiť skoro do pritismeru vpravo. Výstup z obce trvá asi 15 minút.

GPS súradnice: 49°11'38"N, 18° 21'41"E

Charakteristika lokality

Lednické bradlo sa nachádza západne nad obcou Lednica. Tvorí súčasť bradlového pásma Západných Karpát. Výrazná skalná hradba vystupuje z mierne modelovaného okolia, tvoreného púchovskými slieňmi. Skalnú hradbu tvoria svetlé a ružové vápence. Na východnom okraji bradla sú zrúcaniny Lednického hradu.

Lednické bradlo je prírodná pamiatka a súčasť CHKO Biele Karpaty. Za prírodnú pamiatku bolo vyhlásené v roku 1969 s rozlohou 20,60 ha. Predmetom ochrany sú výrazné bradlové tvrdoše ako aj významné spoločenstvá a druhy rastlín a živočíchov v Bielych Karpatoch, dôležité z vedecko-výskumného, náučného a kultúrneho hľadiska. Bradlové pásmo je najzložitejším pásmom Západných Karpát. Tiahne sa v podobe úzkeho pruhu na sever. Jeho dnešná podoba je výsledkom treťohorného rozrušenia vrásovo-príkrovovej stavby. Charakteristickým znakom bradlového pásma je uvedená pozícia, neprítomnosť starších ako druhohorných hornín, variabilný vývoj jury a kriedy, flyšový vývoj paleogénu a bradlový štýl. Jurské a spodnokriedové vápencové šošovky tvoria bradlá, ktoré prenikajú cez kriedové a paleogénne slieňovce a flyšové súvrstvia.

Lednické bradlo

Bradlové pásmo pokračuje aj západnejšie na druhej strane Červenokamenskej doliny, kde sa týči pozoruhodné Červenokamenské bradlo. Má tvar štíhlejšej skalnej ihly, ktorá je neodmysliteľnou kulisou obce Červený Kameň. Podstatne dramatickejšie tvary má bradlové pásmo v oblasti Vršatských bradiel

Iné zaujímavosti

Hrad Lednica. Neveľké zrúcaniny Lednického hradu vytvárajú krásnu dominantu nielen obce Lednica v doline Lednického potoka, ale celých Bielych Karpát. Hrad bol postavený koncom 13. storočia, v roku 1432 ho obsadili husiti. V 16. storočí patrila lúpežným rytierom Podmanickým, k ich tradícii sa pripojil i ďalší vlastník Michal Telekessy, ktorý neváhal ukradnúť aj dary zaslané cisárovi Rudolfovi do Prahy. Jeho lúpeže ho nakoniec stáli vlastný krk. V roku 1616 Lednicu vyženili Rákocziovci. Hrad trpel stavovskými vojnami, v 18. storočí ho cisárske vojská podpálili a odvtedy je v ruinách. Dnes sa konzervuje a stará sa oň obec a občianske združenie Donjon.

Katarínkin prameň v obci Lednica. K prameňu, ku ktorému sa kedysi chodil osviežiť aj **Ján Amos Komenský** (je tu umiestnená pamätná tabuľa), ale najmä k nositeľke jeho mena, sa viaže aj niekoľko povestí. Krásna Katarína, mala zasnuby v lednickom kostole. Avšak neľútostný hradný pán si uplatnil právo prvej noci. Dal ju odviesť na hrad a oblieť do krásnych bielych šiat. Katarína mu však v noci unikla z hradných komnát a aby sa mu nemusela oddať, skočila z hradieb do hlbín. Na mieste jej skonu v skalách pod hradom dedinčania umiestnili drevený kríž. Jej duch už nasledujúcu noc strašil hradného pána a od tej doby aj viacerých návštevníkov hradu, ktorým sa v podvečer letných mesiacov objavil v jasných snehobielych šatách. Odvtedy ju nazývajú lednickou bielou paňou. Na hrade sú v hrane skaly vysekané povestné schody na hradnú pozorovateľňu.

Hrad Lednica

Informačný panel v obci

Literatúra

KOLLÁR, D., LACIKA, J., BIZUBOVÁ, M., PODOLÁK, P. *Slovensko. Putovanie po regiónoch*. DAJAMA Bratislava 2003, 97–112.

Mišík, M. *Geologické exkurzie po Slovensku*. 1 vyd., Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava 1976, 359 s.

http://hiking.sk/hk/ga/172/lednicke_bradlo.html (október 2012)

<http://www.snm-em.sk/geosprievodca/geolstavbasr/bradlovpasmo.html> (október 2012)

